

Tájékoztató

„Az emberiség fejlődésének, az emberi kultúra és civilizáció létrejöttének feltétele és egyben következménye az, hogy az ember megváltoztatja környezetét” — ebből a gondolatból indul ki Szántó György dr., az Országos Traumatológiai Intézet főigazgatója **Korunk epidemiája: a trauma** című előadásában, melyet az Orvosi Hetilap 1974. április 7-i száma közölt. Az átalakulás, az ésszerű természetváltoztató munka kétségtelesenül szerves része az újuló emberi életnek. De a meggondolatlan természetpusztítás nyomán ma már jogos a sérülések ijesztő méretű szaporodásáról beszélni, arról a tényről, hogy míg a korábbi évszázadokban a járványos betegségek tizedelték az emberiséget, ma a traumák válnak az ember féltelmetes ellenségeivé. Az urbanizációval és az iparosítás fejlődésével párhuzamosan ijesztően megnőtt például a balesetek száma. „Az elhalálozási statisztikákban — olvassuk a tanulmányban — a fejlett országokban a fertőző betegségek háttérbe szorultak és az össz-populációt tekintetbe véve, a harmadik helyre... a baleseti halálozás került.” Hazánkban már 1958-ban többen haltak meg közlekedési balesetek nyomán, mint például tbc-ben. Vagy egy másik elképesztő adat: 1969-ben a balesetek miatti termelési értékvesztés 6 milliárd forint volt, az összes egyéb kár pedig 7—8 milliárd. Szántó György joggal írja, hogy a fejlődés természetes jele, hogy növekszik a gépkocsialomány, az arra illetékesek mindent megtesznek a közlekedésben résztvevők kulturált ellátásáért és kiszolgálásáért. De senki sehol nem szólt még arról, mi történik a bizonyosan növekvő baleseti sérültek ellátásának megoldására. Ő elsősorban a kérdések ezt az oldalát szorgalmazza. Mi azonban felvetjük azt is, hogy korunknak nemcsak testi sérültjei vannak és lehetnek, hanem az emberi kapcsolatrendszernek bonyolódásával párhuzamosan növekszik a lelki sérültek száma is. S az ő megfelelő gyógyításukra és ellátásukra is fel kell készülni.

E felkészülés első állomása a gyermekkor. Az egészségesen és a szépségek iránt fogékonyan nevelt gyermekek ellenállóbbak lesznek az életben is. Az ifjúsági irodalom dzsungeléből (nem véletlenül lánognak fel itt újra és újra a viták, nézeteltérések) két műre irányítanánk a figyelmet, mint biztos fogódzóra. Weöres Sándor **Ha a világ rigó lenne** címmel gyűjtötte össze hallatlanul és méltán népszerű gyermekverseit, ezúttal is Hincz Gyula kongeniális rajzaival illusztrálva, (Móra Kiadó). Nem kevésbé izgalmas — néhol a felnőtteket is meggondolkodtató — Pilinszky János **A nap születése** (Móra Kiadó) című verses mesegyűjteménye Bálint Endre rajzaival. Weöres a játékosággal, a szó és a ritmus varázslatával nevel a szépségre. Pilinszky a gondolatok súlyával. Alkati kérdés is, ki melyik utat választja. A lényeg közelebbe visz mindkettőt.

A szépség, a tündéri varázslat is lehet megdöbbentő, felrázó erejű olvasmány. Ezt példázza a huszadik századi magyar próza egyik legvarázslatosabb tehetsége, a tragikus korán elhunyt **Gelléri Andor Endre**, akinek pályáját Vargha Kálmán írta meg a Szépirodalmi Könyvkiadó Arcok és vallomások sorozatában. A szerző természetesen nem vállalkozhatott részletes műelemzésre, de az életút gondos felrajzolásával is nagyszerű, nevelő értékű irodalmi anyagot adott

az érdeklődők kezébe. (Igazságtalanság lenne elhallgatni, hogy e törekvésű nagyszerűen segítik Moser Zoltán kitűnő fotói.)

Nemeshegyi Péter, a Tokióban tanító magyar teológus **A szentháromság** címmel írt művét adta ki Rómában a Teológiai Kiskönyvtár. A szerző nagy érdeme, hogy a témát nem apologetikusan fejti ki, hanem elsősorban a hit oldaláról közelíti meg. Könyve első részében az isteni kinyilatkoztatás tükrében és az egyház tanításának értelmében követi nyomon Isten létének nagy titkát. A második részben azt érzékelteti, mit tett és tehet hozzá a hithez az emberi gondolkodás. Gondolatmenetének summáját a saját szavaival érzékeltethetjük leginkább: „... a Szentháromság titka nem elvont elmélet, hanem egyéni és társadalmi életünk végső alapját, létének milióját, normáját és célját tárja fel”.

Gabriel Marcel egzisztencializmusáról szól a **Mérleg** 1974. évi 1. számának egyik legérdekesebb tanulmánya. A Szinódusok Európa-szerte című összefoglalóban a Lelkipásztori Szinódusok lendületet vett tevékenységéről értesülünk. Vitatható gondolatokat fejt ki, de kétségtelenül nagyon elgondolkodtató és izgalmas olvasmány Gregory Baum **Megszentelt szexualitás** című tanulmánya. Színes, érdekes recenzió-anvagy egészíti ki a **Mérleg** új számát. Az ismeretesek ezúttal a tiztmussal kapcsolatos újabb műveket értékelik.

A Gondolat Kiadó újdonságai közül most két művet emelünk ki: a kibernetika tudományának megalkotója, **Norbert Wiener** válogatott tanulmányai a társadalom és tudomány, fejlődés és információ, nyelv és közlési magatartás kérdéseivel és természetesen a kibernetika szerteágazó területével foglalkoznak népszerűen, a szélesebb olvasóközönség számára is élvezhető formában. **A francia irodalom a huszadik században** című gyűjtemény nagy francia írók és költők portréját mutatja be, munkásságukat méltatja neves magyar írók, műfordítók és esszéisták írásainak tükrében. Vas István Saint-John Perse-ről, Illés Endre Francois Mauriac-ról, Rónay György Jules Supervielle-ről, Illyés Gyula Jean Follain-ról tesz élményszerű vallomást.

A Gondolat Könyvkiadó az **Ünnepi Könyvhétre** jelentette meg Richard Friedenthal **Leonardo** című monográfiáját sok értékes, szép illusztrációval. Friedenthal sürített ismerteti e nagy középkori polihisztor életét, sokágú tevékenységét, s kitér legfőbb műveinek részletes elemzésére is. Élvezetes stílusban, kritikai hangon megírt esszéje eseménye a magyar könyvkiadásnak. Az **„Emléklül hagyom** az unokáknak, dédunokáknak, lássák, hogyan élünk és hogy az ő életük szebb legyen éltünk...” címmel kiadott paraszt-önéletrások valóságos kortörténeti dokumentumok. Nincs az a történelemkönyv, amely az emberek oldaláról ilyen mélyen és megrázkódtatóan mutatná be a közelmúlt zivatáros éveit. A kötetet Vankóné Dudás Juli csodálatos rajzai díszítik. **Egon Erwin Kisch** **Szenzáció!** Szenzáció! című gyűjteménye a „szágulódó riporter” legjobb újságcikkeit, riportjait és tudósításait adja az olvasó kezébe. Az újságírás klasszikusának írásait Tandori Dezső fordította kitűnően. A régóta várt **Nobel-díjasok kislexikona** a tudomány, az irodalom, a művészetek és a béke nagy szolgáinak enciklopédikus életrajzát és alkotás-ismertetését adja, gondos és alapos szerkesztői munka eredményeként.